

Öten el

HASAN BÜLENT KAHRAMAN

Henüz Kars'taydık. Henüz beş-altı yaşlarındaydık. Kesin bir 'cumhuriyetçi' ve 'modern' olan annem, radyonun önüne iki sandalye yerleştirdi. Bu Telefunken marka lambalı bir radyoydu. Kahverengiydi ve iri bir sandukayı andırıyordu. Topuz gibi üç düğmesinden ilki çevrildiğinde dalga boylarının yazılı olduğu ekranının arkasından turuncuya yakın soluk sarı bir ışık yayıyordu. Her şeye karşın günde en az iki kez bizi Ankara radyosuna bağlıyordu. Babamın 'parazitler'in arasından da olsa hiç sektirmeden 'ajansı' ve Ruşen Ferit Kam'ın 'Tarihi Türk Müziği Korosu'nu dinlemesini sağlıyordu. Yavuz'la oturduk. Bir cumartesi günüydü. Akşam, değdiği her şeyi mavinin bir başka tonuna boyayan lacivert bir kaya gibi yukarıdan aşağıya yuvarlanıyordu. Cızırtılar arasında bir anons duyuldu. O da bugünkü gibi aklımda: "Şimdi Muzaffer Arıkan yönetiminde radyo çocuk korosu. Piyanoda Tuna Ötenel!" Üstünden en az otuz beş yıl geçti. Bundan kendisine hiç söz etmedim.

Sonraki zamanlar Ankara'nındır. Gece çok geç vakite kadar çalışır, iki adım ötede Mimarlar Derneği'nde Tuna Ötenel'in, Sibel Köse'nin, Yahya Dai'nin, Canan Arık'ın, bazen Kamil Erdem'in ender de olsa Murat Ulus'un başka hiçbir şey için değil, kendileri ve müzik için çaldıklarını bilirdim. Caz zaten, soğuk ve karanlıkla özleştiği için (güzel havalardan ve yazın 'caz' yoktur) havanın kötülüğüne aldırılmaz, cebimde bir kitap ya da yaza yaza bitiremediğim yüzlerce defterden birisi, oraya gider, onları dinlerdim. Tuna Ötenel ya piyanoda ya saksofonda olurdu. Çoğu kez el ayak çekildikten sonra, o piyanoyla konuşmaya devam eder. Sibel bir balad okurdu. Gece biter, her şey biter, ama de herkes bitmeyen bir şey olduğunu sezmiş, onunla olduğunu içinden kendisine sorardı. Dağılırdık. Elimde şimdi Tuna Ötenel'in son CD'si var. Dünyanın en iyi başçılarında birisi, ondan daha kötü olmayan bir davulcu eşlik ediyor, o piyano çalıyor ve yapıtta Tuna Ötenel'in sekiz bestesi yer alıyor.

Yapıtın adı bile bir 'saklı su' olan bu adamın macerasını açıklamaya yetiyor; Vian Köpüğü. Benim gibi reddettiği bir meslekten, mühendislikten gelip, edebiyatçı olduğu, ardından caza bulaşıp trompetçilik yaptı-

ğı için ayrıca 'hemdemim' olan, ilkençliğimin isyan-kâr ama bir o kadar da munis ve muti yazarına, imgeler dünyasının prensi Boris Vian'a yaptığı gönderme, müziğinin çok katlı, kendisini hemen ele vermeyen, iç içe geçmiş halkalar gibi gitgide büyüyen anlamını da açıklıyor: Tuna Ötenel'in bu yapıta aldığı sekiz bestesi, artık tükenmekte olan cazın son duraklarından birisidir. Kendisini kolay ele vermeyen bir müziktir. İçine lapa lapa, duyarlı, dinleyiciden özen ve duyarlılık isteyen bir müziktir. Bütün duygululuğuna rağmen gergin, asabi bir sestir. Sentezini günümüz cazının 'dışarıklı' yaklaşımına değil, daha özcü bir anlayışa yaslar. Büyük bir yorumcu olarak cazın içe dönük, değişken ve kaypak yapısını bildiğinden müziğinin gücü de izlenimci bir ses paletini inşacı bir kurguyla birleştirmesindeki maharetten kaynaklanmaktadır.

Caz artık bitiyor. Sıradanlaşan ve ucuzlayan dünya artık cazın gerektirdiği entelektüelizmi taşıyamayacak kadar basitleşmiş durumda. Ötenel'in müziği asla o dünyaya bir almaşık değil; çünkü onunla ilgisi yok. O, başka bir dünyanın bizatihi kendisi olan bir müzik. Türk cazı onunla da dinlenmemeli. Çünkü, Vian Köpüğü öncelikle caz!